

VÝBOR PRO ÚZEMNÍ ROZVOJ, VEŘEJNOU SPRÁVU A ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ
PŘEDSEDA VÝBORU

Zbyněk Linhart

V Praze dne 11. prosince 2018

Kancelář Senátu

11.12.2018 17225/2018/S

JID: S-44876-2018

Počet příloh: 0

RE:START a strukturálně postižené regiony

Vážený pane hejtmane, vážení zastupitelé,

dovolte mi, abych i takto reagoval na některá vystoupení Vašich kolegů z krajského zastupitelstva, když veřejně prohlašují, že používám subjektivně zabarvená stanoviska ohledně **programu RE:START a bráním tak snad i přílivu peněz do našeho regionu.**

Skutečnost se má jinak. Shrnuji proto v následujících odstavcích své postoje k problematice strukturálně postiženého Ústeckého kraje z hlediska reálné pomoci státu mým pohledem:

1) Nikdy jsem **nezpochybňoval potřebu vytvoření skutečně komplexního dlouhodobého programu pro náš region.** Ať se třeba jmenuje RE:START. Musí však jít o **skutečné, rychlé, významné a inteligentně investované prostředky navíc.**

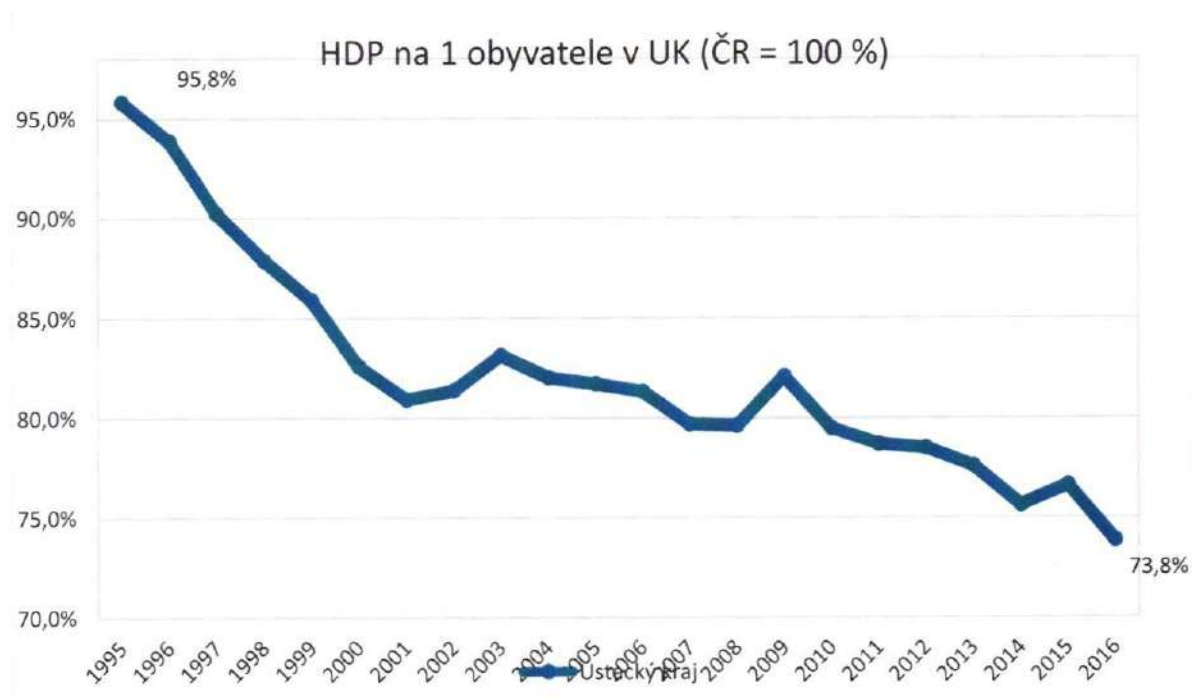
2) Když jsem dostával různé materiály a výzvy k podávání návrhů do tzv. akčních plánů programu RE:START, **připomínkoval jsem je a zasílal návrhy dalších opatření.** Většinou bez úspěchu (podobně jako většina dalších snaživců). Přesto, že některá již v minulosti fungovala (např. Program na podporu vybavenosti obcí apod.)

3) Proklamace o pomoci strukturálně postiženým regionům poslouchám posledních cca 25 let, mj. i jako člen Regionální koordinační skupiny ÚK v letech 1999 – 2000 (před vznikem volených krajských samospráv). Až příliš často to skončilo jen u **opakovaného zpracování analýz, koncepcí, strategií,** u slibů atp. Takové materiály proto беру s rezervou a velkou opatrností. Máme jich na vše v celé ČR stovky, velmi často k ničemu.

4) Pochválil jsem opakovaně **úvodní analýzu k programu RE:START v roce 2015**. Nekritizoval jsem zásadně vládního zmocněnce či jeho zástupkyni, ale zejména zdlouhavost a přílišné teoretizování vládních úředníků.

5) V hlubším průniku do problematiky a při **zjišťování základních faktů a dat za posledních cca 20 let pro mě vyplývá následující:**

- a) **Vývoj poměru HDP na obyvatele v Ústeckém kraji** (společně s Karlovarským) vůči celostátnímu průměru celou dobu **výrazně klesá**. Z poměru **95,8%** v roce 1995 jsme postupně klesli až na úroveň **73,8 %** v roce 2016 (to má být výsledkem dlouho proklamované podpory?!).

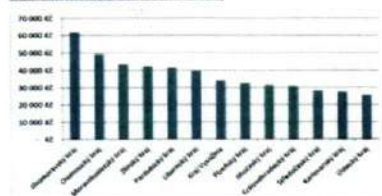
- b) **Dotace z fondů EU jsou pro náš kraj opakovaně v zásadě nejnížší v přepočtu na obyvatele.** A to výrazně. V předchozím období 2007-2013 například dokonce více než dvojnásobně! proti např. bohatému Jihomoravskému kraji (to není dobré umístění tzv. kohézních dotací!).

Výdaje v programovém období 2007-13

Nejméně prostředků do regionu NUTS II Severozápad (Ústecký a Karlovarský)

SLEDDVANÝ UKAZATEL: ČERPÁNÍ PROSTŘEDKŮ Z EU NA OBYVATELE

Čerpání prostředků na obyvatele za období 2007 - 2013

Poradí krajů z hlediska čerpání prostředků z EU na obyvatele (jestliže)

Kraj	Kč / obyvatele
Středočeský kraj	61 000 Kč
Olomoucký kraj	55 000 Kč
Moravskoslezský kraj	48 000 Kč
Zlínský kraj	45 000 Kč
Vysocký kraj	42 000 Kč
Liberecký kraj	38 000 Kč
Kraj Vysočina	35 000 Kč
Plzeňský kraj	32 000 Kč
Jihomoravský kraj	30 000 Kč
Středočeský kraj	28 000 Kč
Karlovarský kraj	27 000 Kč
Ústecký kraj	26 000 Kč

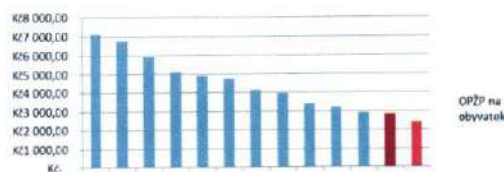
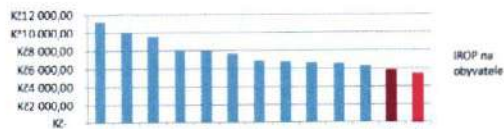
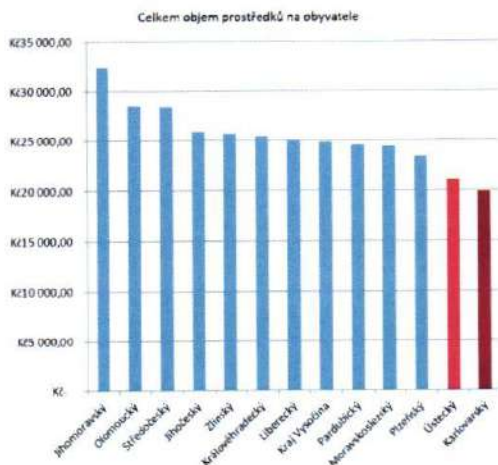
Zbyněk Linhart

Výbor pro územní rozvoj, veřejnou správu a životní prostředí

Výdaje v programovém období 2014-20

Data k 1.7.2018: Nejméně prostředků do Ústeckého a Karlovarského kraje

Zbyněk Linhart

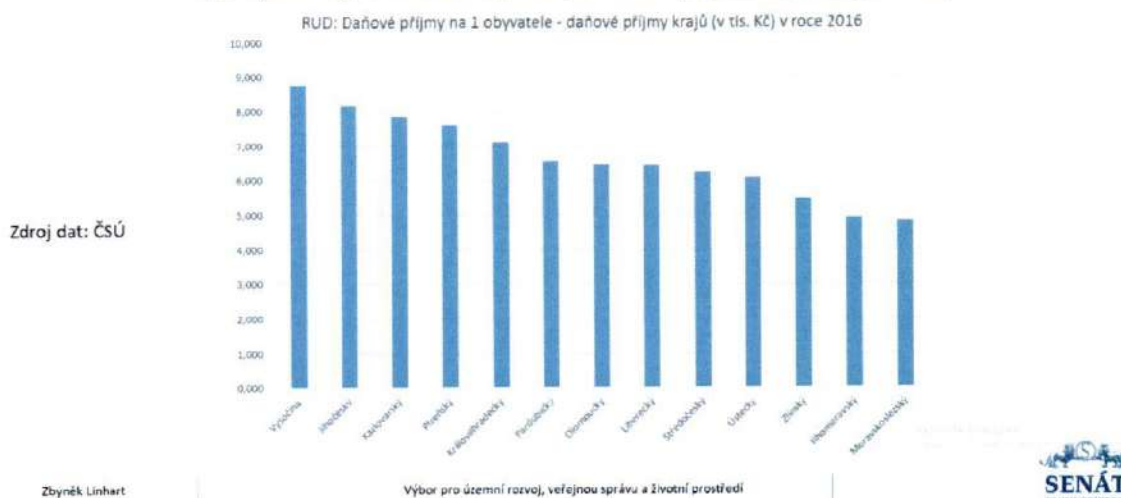
Výbor pro územní rozvoj, veřejnou správu a životní prostředí

- c) Nastavení RUD (rozpočtového určení daní) pro kraje ukazuje, že **Ústecký kraj získává v přepočtu na obyvatele i zde opět výrazně méně prostředků** než většina ostatních krajů:

Daňové příjmy krajů v rámci RUD

V roce 2016 získal UK od státu 6.072 Kč/obyvatele
(tj. oproti Vysočině každý rok přichází o **2,216 miliardy** korun)

Jak je patrné z grafů, **bohaté regiony získávají na úkor strukturálně postižených regionů prostředků výrazně více**. A to dokonce i v rámci tzv. kohezních fondů EU! **Paradoxně tak kohezní politika, při které se rozdělily stovky miliard s proklamovaným cílem snižovat regionální rozdíly, vede k pravému opaku – rozdíly mezi regiony prohlubuje!** Bohužel toto přelévání prostředků EU k bohatým regionům na úkor regionů chudších pokračuje i v tomto programovém období. A bohužel se vláda pokouší v podobném duchu nastavit stejné podmínky i pro období 2021-2027 namísto toho, co navrhuje evropská Komise a co prosazují s kolegy na úrovni Senátu i já, totiž aby v **budoucím programovém období z kohezních fondů byl jejich většinový poměr cíleně a jednoznačně vyhrazen jen pro strukturálně postižené a nejméně rozvinuté regiony** jako je Ústecký kraj, jak by tomu ostatně z logiky věci mělo automaticky být, viz bod 8.

6) Desítky let trvající nepříznivá situace v Ústeckém kraji, která se navíc postupně zhoršuje, s sebou nese mnoho sociopatologických jevů s dopadem na pokračující snižování kvality života obyvatel Ústeckého kraje, jak ukazuje například interaktivní mapa kvality života z 22. 11. 2018: <https://www.irozhlaz.cz/zpravy-domov/mapa-kvality-zivota-median-prokop-kscm-spd-1811220600-jab>.

Ústecký kraj v porovnání s celkem a ostatními kraji dlouhodobě vykazuje např.:

- největší nezaměstnanost
- nejvíce vyloučených lokalit
- celá třetina ze všech obyvatel žijících v ČR v ghetech se nachází v Ústeckém kraji
- nejvíce osobních konkurzů
- nejvyšší počet exekucí občanů starších 15 let
- největší počet exekucí důchodců
- největší zadluženost obyvatel
- největší počet dlužníků
- největší podíl bankrotů obchodních společností vzhledem k počtu obyvatel

- největší vnitřní migrace obyvatel
- nejnižší podíl vysokoškolsky vzdělaného obyvatelstva
- největší podíl osob bez dokončeného základního vzdělání
- největší podíl romského obyvatelstva
- neustálý pokles podílu HDP na obyvatele oproti průměru ČR
- nejnižší průměrný věk dožití
- největší počet chronických neplatičů alimentů
- největší množství tuhých emisí, síry a dusíku do ovzduší na obyvatele
- nejnižší kupní síla v ČR
- nejvíce potratů
- nejméně nových bytů
- nejdelší trvání soudních procesů v ČR
- ve vědě a výzkumu pracuje v ÚK jen desetina pracovníků oproti průměru ČR
- nejvíce dětí nenastoupilo do povinného posledního ročníku mateřských škol
- jedny z nejvyšších úbytků obyvatel v městských aglomeracích
- predikce 12% úbytku obyvatel do r. 2050
- nejhorší výsledky přijímacího řízení na střední školy
- nejhorší výsledky maturitních zkoušek
- nejhorší výsledky v testech gramotnosti
- atd.

7) Protože jsem našel **pochopení u kolegů senátorů** (i když jsou většinou z bohatších regionů) a také díky mému **předsednictví Výboru pro územní rozvoj, veřejnou správu a životní prostředí** jsme problematiku projednávali na schůzích našeho výboru a podařilo se ji zařadit i jako mimořádný bod pléna Senátu – viz usnesení 418: <https://www.senat.cz/xqw/webdav/pssenat/original/87805/73611>, kde jako jedna komora Parlamentu ČR konstatujeme, že **dlouhodobý stav a vývoj situace ve strukturálně postižených regionech je nadále alarmující a dlouhodobě se zhoršuje, zejména v Ústeckém a Karlovarském kraji, a vyzýváme vládu ČR, aby se intenzivně a okamžitě zabývala podporou strukturálně postižených regionů a nastavila dlouhodobé systémy - opatření, mimořádné nástroje a další finanční i nefinanční intervence směřující mj. do podpory vzdělávání, školství a místních samospráv a to i prostřednictvím státního rozpočtu a zajištění základních veřejných služeb.**

To je má práce a zde se opakovaně snažím. Pro zmiňované usnesení Senátu hlasoval i vládní zmocněnec Jiří Cienciala. Nechápu proto jeho zástupkyni Gabrielu Nekolovou a její opakovanou kritiku. Připravuji dále veřejné slyšení Senátu ke strukturálně postiženým regionům na 29. 1. 2019, píší dopisy, jednám se zodpovědnými lidmi, navrhuji opatření na zlepšení apod. Celkově většinu svého času věnuji tomu, aby Ústecký kraj opakovaně nevykazoval ze všech regionů nejhorší výsledky v mnoha ukazatelích.

8) V létě letošního roku jsme v Parlamentu ČR (v Poslanecké sněmovně a Senátu) projednávali **Víceletý finanční rámec EU na roky 2021-2027** a související body (fungování fondů EU apod.). Na politiku soudržnosti je pro Českou republiku vyčleněno cca **500 miliard Kč**. Svě úsilí zde směřuji k tomu, aby **regiony v souladu s návrhem EK zůstaly rozděleny do tří úrovní** tak, aby náš a několik dalších krajů s nejnižším HDP na obyvatele proti průměru EU zůstalo na speciální úrovni a jen na ně tak mohly být vyčleněny předem dané majoritní finanční prostředky z celkového balíku pomoci. A aby v těchto nejméně rozvinutých regionech byl nejnižší spolupodíl žadatele na celkových nákladech projektů).

Viz usnesení Senátu:

<https://www.senat.cz/xqw/xervlet/pssenat/original/89242/74767> (především body 11 a 12)

<https://www.senat.cz/xqw/xervlet/pssenat/original/89320/74845>

9) Z výše uvedeného plyne, že se o řešení a zviditelnění problematiky **snazím v rovině, jež mi náleží**. Především je ale patrné, že situace v Ústeckém kraji je až katastrofální a dlouhodobě a zásadně se nelepší, i přes dílčí snahy vládního zmocněnce, úřadu obnoveného v roce 2013 (to je dalších 6 let!). My zde v regionu musíme usilovat o to, aby vládní proklamace a kroky ministerských úředníků **vedly ke skutečným, jasným, rychlým a masivním výsledkům s měřitelnými dopady na kvalitu života** obyvatel Ústeckého kraje. S RE:STARTEM, nebo bez něj. (jak je vidět např. na Jižní Moravě, i bez „restartů“ čerpá daleko více a to i z kohezních fondů)

RE:START se nesmí stát „fikovým listem“ (poloprázdnou obálkou) pro další faktické pomalé a spíše symbolické počínání ministerstev a vlády (nebo dokonce pro faktické konání proti zájmům a potřebám strukturálně postižených regionů, jak ukazují dosavadní jednání o finančním rámci EU pro léta 2021-2027, kde by mohlo být dle návrhu Komise pro čtyři nejméně rozvinuté české regiony na vyrovnání jejich rozdílů proti zbytku republiky účelově vyčleněno jen pro ně **více než 250 miliard korun**).

Tolik na vysvětlenou.

Na závěr mi dovoluje, abych Vás požádal o odpovědi na následující otázky:

- a) Jak Ústecký kraj řeší nepříznivou situaci v přerozdělování krajské části RUD, při které dle dnešních pravidel získává každoročně příspěvek na obyvatele v jednom z nejmenších podílů?
- b) Co dělá Ústecký kraj pro to, aby se v pořadí krajů podle objemu přidělených dotací na obyvatele ve zbývajícím čase tohoto programového období 2014-2020 přemístil z posledního na první místo, jak by se od nejvíce strukturálně postiženého kraje (vedle Karlovarského) očekávalo?
- c) Jak jednáte s vládou a poslanci o tom, aby v příštím plánovacím období financování v letech 2021 – 2027 šlo v rámci kohezní politiky co nejvíce předem vázaných dotací EU do nejpostiženějších krajů, v čele s Ústeckým a Karlovarským krajem, aby kohezní politika mohla znovu nabýt svého smyslu a začala regionální rozdíly konečně snižovat, namísto 15 let trvajících opaku?
- d) Co Ústecký kraj činí pro to, aby odvrátil tvrzení ústředních úředníků a vládních činitelů, že v našem kraji je „malá absorpční kapacita“ pro čerpání fondů EU, když je z každého myslitelného ukazatele patrné, že potřeba různorodých investic a intervencí je zde ohromná?

Vážený pane hejtmane, vážení zastupitelé,

osud Ústeckého kraje není určitě lhostejný nikomu z nás. Musíme však podnikat rázné kroky, které dokážou zajišťovat reálnou a masivní, a nikoli jen proklamovanou pomoc, s citelnými pozitivními

dopady na životy místních lidí. Jen tak můžeme obyvatelům Ústeckého kraje nabídnout perspektivu alespoň srovnatelnou s ostatními regiony a negativní trendy tak zastavit.

S přáním hezkých adventních dnů Vás zdraví

Zbyněk Linhart
senátor za obvod Děčín
předseda Výboru pro územní rozvoj, veřejnou správu
a životní prostředí Senátu Parlamentu ČR

Vážený pan
Oldřich Bubeníček
hejtman Ústeckého kraje
Ústecký kraj
Velká Hradební 3118/48
400 02 Ústí nad Labem

Na vědomí

členové zastupitelstva Ústeckého kraje